

Nowe dla Podlasia i Puszczy Białowieskiej gatunki chrząszczy
(*Coleoptera*)*

Coleoptera – species new to the fauna of Podlasie and the Białowieża Primeval
Forest

DANIEL KUBISZ, PRZEMYSŁAW SZWAŁKO

Katedra Entomologii Leśnej AR, al. 29 Listopada 46, 31-425 Kraków

ABSTRACT. A list containing 222 species from 50 families of *Coleoptera* (excluding *Buprestoidea*, *Elateroidea*, *Chrysomeloidea* and *Curculionoidea*) collected in Podlasie and in the Białowieża Primeval Forest is given. All these species are for the first time recorded from the mentioned areas. *Cercyon laminatus* SHARP, *Berosus bispina* REICHE et SAULCY and *Cyphon punctipennis* SHARP are new to the Polish fauna. For rare species the collection locality is described in detail.

Podlasie jest krainą o najslabiej poznanej koleopterofaunie. Stosunkowo lepiej pod tym względem zbadana jest wyodrębniona z tej krainy Puszcza Białowieska, jednak i tu stan wiedzy o wielu grupach chrząszczy nie jest zadowalający. Skłoniło to autorów do opracowania zebranych w ostatnim czasie materiałów w celu choćby częściowego uzupełnienia istniejącej luki. Dane dotyczące chrząszczy z niektórych grup (*Buprestidae*, *Elateridae*, *Coccinellidae*, *Chrysomeloidea* i *Curculionoidea*) zostały przekazane odnośnym specjalistom, toteż nie uwzględniono ich w niniejszej publikacji. Wykaz gatunków sporządzono ściśle według „Katalogu Fauny Polski” (BURAKOWSKI, MROCZKOWSKI, STEFAŃSKA, 1973 – 1987), a piśmiennictwo cytowane jest tylko w przypadku braku odniesienia do tegoż Katalogu. Powtarzające się stanowiska przytaczane są w tekście za pomocą następujących skrótów:

* Druk pracy w 12% sfinansowany przez autorów.

Podlasie

- KG – Kopna Góra ad Supraśl (UTM – FE 60)
- M – Mielnik nad Bugiem (FD 30)
- P – Policzna ad Kleszczele (FD 62)
- R – Rybniki ad Czarna Białostocka (FE 40)
- T – Trzciano ad Krynki (FE 70)

Puszcza Białowieska

- B – Białowieża (FD 94) i Polana Białowieska
- BPN – Białowiecki Park Narodowy
- G – Gruszki ad Narewka (FD 85)
- PB – Puszcza Białowieska poza obszarem BPN.

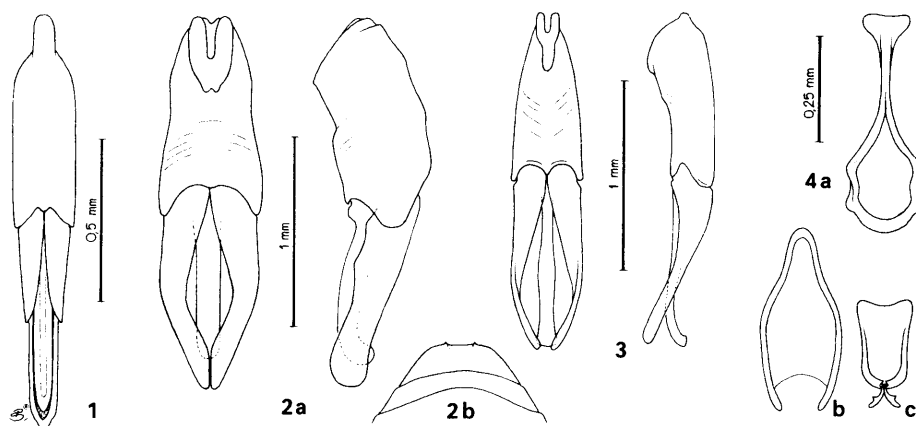
Pełne dane o zebranych chrząszczach podano tutaj jedynie dla gatunków sporadycznie występujących lub uznawanych za rzadkie, natomiast dla częstszych wymieniono tylko lokalizację. Wykazane w pracy gatunki zostały zebrane przez autorów, o ile w tekście nie zaznaczono inaczej. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcjach autorów, a częściowo również w zbiorach Katedry Entomologii Leśnej AR w Krakowie.

CARABIDAE: *Leistus ferrugineus* (L.) – P; *L. rufescens* (FABR.) – KG; *Notiophilus biguttatus* (FABR.) – KG; *N. germinyi* (FAUV.) – KG; *N. palustris* (DUFT.) – KG; *Omophron limbatum* (FABR.) – G; *Elaphrus cupreus* DUFT. – KG; *E. riparius* (L.) – KG; *Clivina collaris* (HERBST) – KG; *Dischirius digitatus* (DEJ.) – G, 22-26 VII 1986, 4 exx. na piaszczystym brzegu rzeki Narewki. Stanowisko w Puszczy Białowieskiej znajduje się poza dotychczas podawaną północną granicą zasięgu tego gatunku; *Dyschirius thoracicus* (ROSSI) – G; *Asaphidion flavipes* (L.) – KG; *Bembidion litorale* (OLIV.) – G; *B. varium* (OLIV.) – KG, G; *Tachyta nana* (GYLL.) – KG; *Epaphius secalis* (PAYK.) – KG; *Trechus quadristriatus* (SCHRANK) – KG, G; *Amara plebeja* (GYLL.) – KG; *A. eyrinota* (PANZ.) – KG; *A. ovata* (FABR.) – KG; *A. tibialis* (PAYK.) – KG; *A. consularis* (DUFT.) – KG; *Pterostichus guentheri* (STURM) – KG; *Calathus fuscipes* (GOEZE) – KG; *Agonum assimile* (PAYK.) – KG; *A. obscurum* (HERBST) – KG; *A. gracile* STURM – KG; *Badister bipustulatus* (FABR.) – KG; *Harpalus froelichii* STURM – KG; *H. fuliginosus* (DUFT.) – KG; *H. rubripes* (DUFT.) – KG; *H. tardus* (PANZ.) – P; *Bradycellus collaris* (PAYK.) – KG; *Acupalpus flavicollis* (STURM) – KG; *Metabletus truncatellus* (L.) – KG.

HALIPLIDAE: *Haliphus heydeni* WEHNCKE – KG; *H. wehnckei* GERH. – G, 22, 26 VII 1986, 2 ♀♀ siatką z nurtu Narewki.

DYTISCIDAE: *Bidessus pusillus* (FABR.) – G; *Laccophilus variegatus* (GERM. et KAULF.) – G.

HYDROPHILIDAE: *Coelostoma orbiculare* (FABR.) – KG; *Cercyon at-ricapillus* (MARSH.) – KG, 25 VIII 1985, 1 ex. na światło UV. Z Polski północno-wschodniej dotychczas nie podawany; *C. bifenestratus* KÜST. – KG, 15-31 VIII 1985. 1 ♂ i 6 ♀♀ na światło UV. G, 21 VII – 2 VIII 1986. licznie

Ryc. 1-4. 1 – *Cercyon laminatus* ♂ – aparat kopulacyjny; 2 – *Berosus bispina* ♂: a – aparat kopulacyjny, b – V sternit odwłoka; 3 – *Berosus spinosus* ♂ – aparat kopulacyjny; 4 – *Cyphon punctipennis* ♂ – aparat kopulacyjny: a – IX sternit, b – płytka grzbietowa, c – płytka brzuszna.

Fig. 1-4. 1 – *Cercyon laminatus* – male genitalia; 2 – *Berosus bispina* ♂: a – genitalia, b – Vth abdominal sternite; 3 – *Berosus spinosus* – male genitalia; 4 – *Cyphon punctipennis* – male genitalia: a – IXth sternite, b – dorsal plate, c – ventral plate.

na światło UV; *C. impressus* (STURM) – P, 5 V 1987, 7 exx. w odchodach końskich i w dołach na ziemniaki; *C. laminatus* SHARP – KG, 16-25 VIII 1985, 2 ♂♂ i 9 ♀♀ na światło UV, G, 21 VII – 2 VIII 1986, 1 ♀ na światło UV. Gatunek opisany w roku 1873 z Japonii, w Niemczech stwierdzony w 1957 r., szybko rozprzestrzeniający się w środkowej Europie (VOGT, 1971), jak dotąd nie wykazany z Polski i Czechosłowacji (LUCHT, 1987). Zbliżony do *C. lateralis* (MARSH.), jest jednak większy i różni się m.in. budową aparatu kopulacyjnego (ryc. 1). W zbiorach autorów znajdują się ponadto okazy tego gatunku z innych stanowisk w kraju, które będą podane w odrębnej publikacji; *C. marinus* THOMS. – KG, 17, 25 VIII 1985, 1 ♂ i 2 ♀♀ na światło UV, G, 2 VIII 1986, 1 ♀ na światło UV. Z płn.-wsch. części kraju nie był wykazywany; *C. melanocephalus* (L.) – P, B; *C. quisquilius* (L.) – KG, B; *C. tristis* (ILL.) – KG; *C. unipunctatus* (L.) – P, G;

Megasternum boletophagum (MARSH.) – P; *Cryptopleurum minutum* (FABR.) – P, B; *Anacaena limbata* (FABR.) – BPN; *Helochares obscurus* (O. F. MÜLL.) – G, 26 VII 1986, 1 ex. na piaszczystym brzegu Narewki; *Enochrus quadripunctatus* (HERBST) – KG, G; *E. coarctatus* (GREDL.) – G; *Cymbiodyta marginella* (FABR.) – KG, G; *Berosus bispina* REICHE et SAULCY – KG, 25 VIII 1985, 1 ♂ na światło UV. Gatunek szeroko rozprzestrzeniony w Palearktyce, w środkowej Europie wykazany dotąd z Niemiec, Austrii i Francji (LUCHT, 1987). Jego rozmieszczenie w Europie wymagałoby jednak dokładniejszego zbadania, gdyż większość cech zewnętrznych podawana w dotychczasowych opracowaniach (zakończenie pokryw, punktowanie sternitów odwłoka) nie różni go od drugiego gatunku z podrodzaju *Enoplurus* HOPE – *B. spinosus* STEV. Wyraźne różnice występują jedynie w wyglądzie piątego sternitu odwłoka samców oraz w budowie aparatów kopulacyjnych (ryc. 2, 3). Występowanie *B. bispina* stwierdzono również w innych częściach kraju, co zostanie opublikowane oddzielnie.

HISTERIDAE: *Plegaderus vulneratus* (PANZ.) – KG; *Platylomalus complanatus* (PANZ.) – G, 26 VII 1986, 1 ex. pod korą leżącej kłody osikowej w terenie bagiennym. Z Polski znany dotychczas z pięciu krain; *Paromalus paralepipedus* (HERBST) – KG; *Onthophilus punctatus* (O. F. MÜLL.) – P, 5 V 1987, 1 ex. w dole na ziemniaki; *Hololepta plana* (SULZ.) – KG; *Platysoma minor* (ROSSI) – KG, G; *P. compressum* (HERBST) – KG, BPN; *P. angustatum* (HOFFM.) – KG, *P. lineare* ER. – KG; *Margarinotus striola succicola* (THOMS.) – KG; *M. neglectus* (GERM.) – B; *M. bipustulatus* (SCHRANK) – P; *Hetaerius ferrugineus* (OLIV.) – P, 5 V 1987, 1 ex. w dole na ziemniaki. Gatunek nie znany dotychczas z płn.-wsch. Polski.

LEIODIDAE: *Leiodes dubia* (KUGEL.) – KG; *L. silesiaca* (KRAATZ) – KG, 23 VII 1990, 1 ♂ w arboretum z pułapki Barbera. Znany dotąd tylko z siedmiu krain, nowy dla Polski północno-wschodniej; *L. triepkii* (W. L. SCHMIDT) – T; *Anisotoma glabra* (KUGEL.) – PB; *Agathidium confusum* BRIS. – PB, oddz. 130 D, 26 VI 1990, 1 ♂. U nas wykazany z pięciu krain południowych na podstawie danych pochodzących sprzed 60 i więcej lat; *A. seminulum* (L.) – BPN.

COLONIDAE: *Colon latum* KRAATZ – KG, 17 VIII 1985, 1 ♀ pod korą leżącej spróchniałej kłody drzewa liściastego; *C. serripes* (C. R. SAHLB.) – G, 2 VIII 1986, 1 ♀ na światło UV.

CATOPIDAE: *Catops fuscus* (PANZ.) – BPN.

SILPHIDAE: *Necrodes littoralis* (L.) – KG; *Nicrophorus investigator* (ZETT.) – KG.

SCYDMAENIDAE: *Eutheia linearis* MULS. et REY – BPN, oddz. 371, 12 IX 1989, 1 ♀ w żółtej misce z glikolem, leg. J. M. GUTOWSKI. W Polsce gatunek wykazany jedynie z trzech krain południowych na początku bieżącego stulecia.

PSELAPHIDAE: *Plectophloeus fischeri* (AUBÉ) – PB, oddz. 63B, 29 VII 1986, 1 ex. pod korą złamanego świerka. Gatunek znany w Polsce tylko z południa; *Batrissodes delaporti* (AUBÉ) – G, 27 VII 1986, 1 ♂ w próchnie z dziupli dębu; *Rybaxis laminata* (MOTSCH.) – B, 19 IV 1985, 1 ♂, łęg nad Narewką, leg. J. M. GUTOWSKI. Gatunek dotąd tylko dwukrotnie wykazany z terenu Polski; *R. longicornis* (LEACH) – G; *Tyrus mucronatus* (PANZ.) – KG, G.

STAPHYLINIDAE: *Oxytelus piceus* (L.) – KG; *Platystethus nitens* (C. R. SAHLB.) – B; *Oxyporus mannerheimii* GYLL. – KG, 19 VIII 1985, 1 ex. leg. T. WOJAS, T, 24 VII 1990, 2 exx. w owocnikach grzyba *Leccinum scabrum* (BULL.: FR.) S. F. GRAY, KG, 22, 25 VII 1990, 2 exx. na *L. scabrum* i *Boletus edulis* BULL.: FR. Gatunek znany dotąd w Polsce tylko z dwóch stanowisk; *O. maxillosus* FABR. – T; *Stenus brunnipes* STEPH. – P; *Paederus littoralis* GRAV. – PB, *Rugilus rufipes* GERM. – KG; *R. similis* (ER.) – B; *Lathrobium fennicum* RENK. – KG, 17 VIII 1985, 1 ♀ na światło UV. Gatunek wykazany dotąd jedynie z Niziny Mazowieckiej; *Xantholinus tricolor* (FABR.) – KG; *Othius myrmecophilus* KIESENW. – KG; *Philonthus addendus* SHARP – KG, *Ph. decorus* (GRAV.) – KG; *Ph. quisquiliarius* (GYLL.) – KG; *Ph. laevicollis* (LAC.) – KG; *Ontholestes murinus* (L.) – KG, PB, B; *Emus hirtus* (L.) – KG; *Bolitobius cingulatus* MANN. – KG; *Tachinus marginellus* (FABR.) – P, G; *Liogluta longiuscula* (GRAV.) – KG.

SCARABAEIDAE: *Onthophagus joannae* GOLJAN – KG; *O. ovatus* (L.) – KG; *O. similis* (SCRIBA) – KG, P; *Geotrupes stercorosus* (HARTM.) – KG, P, T, R; *G. vernalis* (L.) – KG, P, R; *Aphodius zenkeri* (GERM.) – KG, 20 VIII 1985, 5 exx. w odchodach jelenich. Gatunek uznawany za rzadki, wykazany ostatnio z szeregu nowych stanowisk w kraju (BUNALSKI, SZWAŁKO, 1989). Nie był podawany z płn.-wsch. Polski; *A. depressus* (KUGEL.) – KG; *A. luridus* (FABR.) – P; *A. coenosus* (PANZ.) – KG, P; *A. sordidus* (FABR.) – KG; *A. ater* (DE GEER) – KG; *A. nemoralis* ER. – KG; *Hoplia parvula* KRYN. – PB, Czerlonka FD 84, 24, 26 VI 1989, 6 exx. na kwiatach przytulii *Galium* L., leg. H. et W. SZOŁTYS; *Valgus hemipterus* (L.) – PB; *Trichius fasciatus* (L.) – KG; *Gnorimus nobilis* (L.) – PB; *Epicometis hirta* (PODA) – P; *Cetonia aurata* (L.) – KG, M, P, R.

LUCANIDAE: *Sinodendron cylindricum* (L.) – R; *Platycerus caraboides* (L.) – KG, BPN.

TROGIDAE: *Trox cadaverinus* ILL. – G, 30 VII 1986, 1 ex. na światło UV, leg. et coll. R. KRÓLIK.

EUCINETIDAE: *Eucinetus haemorrhoidalis* (GERM.) – KG, 25 VIII 1985, 1 ♂ na światło UV.

CYPHONIDAE: *Microcara testacea* (L.) – PB; *Cyphon coarctatus* PAYK. – BPN; *C. padi* (L.) – KG; *C. pubescens* (FABR.) – KG, 25–27 VIII 1985, 1 ♂ i 4 ♀♀ na światło UV. W Polsce wykazany z czterech krain południowo-zachodnich, na podstawie danych sprzed kilkudziesięciu lat; *C. punctipennis* SHARP – KG, 16–26 VIII 1985, 10 ♂♂ na światło UV. Gatunek występujący w środkowej i północnej Europie oraz na Wyspach Brytyjskich, nie wykazany dotąd z Polski i Austrii (LOHSE, 1979; LUCHT, 1987). Aparat kopulacyjny (ryc. 4) stanowi, podobnie jak u innych przedstawicieli rodzaju *Cyphon* PAYK., jedyną pewną cechę pozwalającą na odróżnienie gatunku; *C. variabilis* (THUNB.) – KG, 16–25 VIII 1985, 8 ♂♂ na światło UV i 2 V 1986, 2 ♂♂ w pułapce feromonowej typu ekranowego, G, 2 VIII 1986, 1 ♀ na światło UV. W Polsce notowany dotąd tylko w południowej części kraju.

DASCILLIDAE: *Dascillus cervinus* (L.) – rez. „Budzisk” ad Czarna Białostocka (FE 50), 16 VI 1982, 1 ex. leg. J. M. GUTOWSKI.

BYRRHIDAE: *Cytilus auricomus* (DUFT.) – B, BPN; *Byrrhus fasciatus* (FORST.) – KG.

HETERO CERIDAE: *Heterocerus fenestratus* (THUNB.) – KG, G; *H. fuscus* KIESENW. – KG, 17–25 VIII 1985, 3 ♂♂ i 6 ♀♀ na światło UV; *H. marginatus* (FABR.) – G, 23 VII 1986, 1 ♂ i 1 ♀ na brzegu Narewki; *H. hispidulus* KIESENW. – G, 26 VII 1986, 1 ♂ na brzegu Narewki i 21 VII–2 VIII 1986, 3 ♂♂ na światło UV.

CANTHARIDAE: *Cantharis bicolor* HERBST – G.

DERMESTIDAE: *Attagenus schaefferi* (HERBST) – G; *Megatoma undata* (L.) – KG; *Trogoderma angustum* (SOL.) – B, 6 VIII 1987, 1 ♂ w budynku

mieszkalnym, leg. J. M. GUTOWSKI, det. M. MROCZKOWSKI. Gatunek ten nie jest stałym elementem fauny Polski, dotychczas stwierdzono jego występowanie jedynie w Szczecinie w latach 1921–1924; *Anthrenus pimpinellae* FABR. – Górzany (FE 70).

ANOBIIDAE: *Ernobius mollis* (L.) – B; *E. pini* (STURM) – KG; *Ptilinus fuscus* FOURCR. – PB; *Dorcatoma dresdensis* HERBST – BPN; *D. robusta* STRAND – KG, 16 VIII 1985, 1 ♂ i 1 ♀ na światło UV. Gatunek wykazany dotąd tylko z Pojezierza Mazurskiego; *D. substriata* HUMM. – B, 4 V 1987, 5 exx. z owocnika *Fomes fomentarius* (L. ex FR.) KICKX.

PTINIDAE: *Ptinus rufipes* OLIV. – G; *P. subpillosus* STURM – PB, oddz. 730A, 12 VI 1987, 1 ♀ w żółtej misce z glikolem, leg. J. M. GUTOWSKI; *P. raptor* STURM – KG, 2 V 1986, 1 ♀ na światło, G, 25 VI 1990, 2 ♂♂ martwe w budynku mieszkalnym.

TROGOSSITIDAE: *Nemosoma elongatum* (L.) – KG.

PELTIDAE: *Peltis grossa* (L.) – KG.

CLERIDAE: *Thanasimus femoralis* (ZETT.) – KG, G; *Th. formicarius* (L.) – KG.

MELYRIDAE: *Dasytes niger* (L.) – R; *D. plumbeus* (O. F. MÜLL.) – KG; *Dolichosoma lineare* (ROSSI) – R.

MALACHIIDAE: *Axinotarsus pulicarius* (FABR.) – G.

LYMEXYLIDAE: *Elateroides flabellicornis* (SCHNEID.) – KG.

NITIDULIDAE: *Kateretes bipustulatus* (PAYK.) – G, 22 VII 1986, 1 ♀ czerpakiem z roślinności zielnej nad Narewką. Chrząszcz znany w Polsce tylko z dwu krain, nie poławiany od ponad 50 lat; *Heterhelus scutellaris* (HEER) – B; *Brachypterolus cornelii* SPORN. – KG, 23 VII 1990, 1 ♀ czerpakiem na łące śródleśnej; *Meligethes denticulatus* (HEER) – KG; *Epuraea abietina* J. SAHLB. – PB; *E. variegata* (HERBST) – PB; *Nitidula bipunctata* (L.) – B; *Ipidia quadrimaculata* (QUENSEL) – KG; *Pocadius striatus* (OLIV.) – KG; *Cyllodes ater*

(HERBST) – BPN, oddz. 316, 20 VI 1989, 1 ex. w żółtej misce z glikolem, leg. J. M. GUTOWSKI; *Cychramus luteus* (FABR.) – PB, BPN; *Glischrochilus hortensis* (FOURCR.) – KG; *G. quadriguttatus* (FABR.) – G; *Pityophagus ferrugineus* (L.) – KG.

RHIZOPHAGIDAE: *Rhizophagus aeneus* (RICHT.) – PB, oddz. 426, 30 IV 1988, 1 ♀ pod korą spróchniałej brzozy; *Rh. depressus* (FABR.) – KG.

MONOTOMIDAE: *Monotoma picipes* HERBST – KG.

PHALACRIDAE: *Olibrus flavicornis* STURM – KG.

SPHINDIDAE: *Aspidiphorus orbiculatus* (GYLL.) – BPN.

CUCUJIDAE: *Dendrophagus crenatus* (PAYK.) – KG, 2 V 1986, 4 exx. w pułapce feromonowej typu ekranowego.

SILVANIDAE: *Silvanus unidentatus* (OLIV.) – KG.

EROTYLIDAE: *Tritoma bipustulata* FABR. – KG; *Triplax russica* (L.) – KG; *T. rufipes* (FABR.) – KG, 17 VIII 1985, 1 ♀ pod korą świerka, leg. S. SZAFRANIEC.

ENDOMYCHIDAE: *Lycoperdina succinieta* (L.) – KG.

LATHRIDIIDAE: *Latridius angusticollis* GYLL. – G; *L. nodifer* WESTW. – G.

COLYDIIDAE: *Synchita humeralis* (FABR.) – Białystok, B; *Bitoma crenata* (FABR.) – KG.

MYCETOPHAGIDAE: *Litargus connexus* (FOURCR.) – KG; *Mycetophagus piceus* FABR. – KG; *M. multipunctatus* FABR. – KG; *Typhaea stercorea* (L.) – KG.

CIIDAE: *Cis comptus* GYLL. – KG, 2 V 1986, 1 ex. w pułapce feromonowej typu ekranowego. Gatunek nie poławiany w kraju od ponad 60 lat, nie

stwierdzony dotąd w Polsce północno-wschodniej; *C. quadridens* MELLIÉ – BPN, oddz. 399, 29 VI 1990, 1 ♀ z huby na świerku. Gatunek notowany dotąd w Polsce tylko z trzech krain.

MELANDRYIDAE: *Orchesia fasciata* (ILL.) – KG; *Abdera triguttata* (GYLL.) – G, 29 VII 1986, 1 ex. pod korą świerka; *Xylita laevigata* (HELLEN.) – KG.

MORDELLIDAE: *Tomoxia biguttata* (GYLL.) – KG, R; *Variimorda fasciata* (FABR.) – Krynki (FE 80); *Mordella holomelaena* APFELB. – KG, 23 VII 1990, 1 ♂ i 1 ♀ czerpakiem z roślinności zielnej. Gatunek ten, pomimo iż w literaturze wykazany tylko z trzech stanowisk w Beskidzie Zachodnim, należy do najpospolitszych w Polsce przedstawicieli rodziny i występuje prawdopodobnie w całym kraju; *Hoshihananomia perlata* (SULZ.) – PB, oddz. 131D i 106 D, 14,20 VI 1988, 2 exx. na kwiatach *Umbelliferae*. W Polsce notowany dotąd tylko z krain południowych; *Mordellochroa abdominalis* (FABR.) – PB.

OEDEMERIDAE: *Nacerdes ferruginea* (SCHRANK) – Białystok; *Chrysanthia geniculata* HEYD. – KG; *Ch. viridissima* (L.) – PB; *Oedemera podagrariae* (L.) – M; *Oe. lurida* (MARSH.) – M; *Oe. virescens* (L.) – R, rez. „Budzisk”.

ADERIDAE: *Aderus oculatus* (PAYK.) – KG, 25 VIII 1985, 1 ♀ na światło UV; *A. pygmaeus* (DE GEER) – KG, 25 VIII 1985, 1 ♂ na światło UV.

MELOIDAE: *Meloe proscarabaeus* L. – P.

TENEBRIONIDAE: *Neomida haemorrhoidalis* (FABR.) – KG; *Corticeus fraxini* (KUGEL.) – KG; *C. suturalis* (PAYK.) – KG, 22,23 VIII 1985, 4 exx. pod korą świerków, w chodnikach *Ips typographus* (L.). Gatunek znany w Polsce dotychczas tylko z dwu krain.

ALLECULIDAE: *Pseudocistela ceramboides* (L.) – Sokółka (FE 62); *Myctochara humeralis* (FABR.) – B, PB.

Autorzy składają serdeczne podziękowania za przekazane materiały Osobom wymienionym w tekście, a w szczególności dr J. M. GUTOWSKIEMU.

Ponadto pragniemy podziękować za pomoc w połowach uczestnikom studenckich obozów naukowych Sekcji Entomologii Leśnej Koła Naukowego Leśników AR w Krakowie.

PIŚMIENNICTWO

- BUNALSKI M., SZWAŁKO P., 1989: Uwagi o rozszedzeniu i bionomii kilku rzadkich w Polsce gatunków z rodzaju *Aphodius* (Col., Scarabaeidae). *Prz. Zool.*, **33**: 254–260.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEJAŃSKA J., 1973–1987: Katalog Fauny Polski, Warszawa XXIII: Chrząszcze *Coleoptera* – Biegaczowate *Carabidae*, cz. 1, **2**: 1–232 (1973); Biegaczowate *Carabidae*, cz. 2, **3**: 1–430 (1974); *Adephaga* prócz *Carabidae*, *Myxophaga*, *Polyphaga*: *Hydrophiloidea*, **4**: 1–307 (1976); *Histeroidea* i *Staphylinoidea* prócz *Staphylinidae*, **5**: 1–356 (1978); Kusakowate *Staphylinidae*, cz. 1, **6**: 1–310 (1979); Kusakowate *Staphylinidae*, cz. 2, **7**: 1–272 (1980); Kusakowate *Staphylinidae*, cz. 3: *Aleocharinae*, **8**: 1–330 (1981); *Scarabaeoidea*, *Dascilloidea*, *Byrrhoidea* i *Parnoidea*, **9**: 1–294 (1983); *Buprestoidea*, *Elateroidea* i *Cantharoidea*, **10**: 1–401 (1985); *Dermestoidea*, *Bostrichoidea*, *Cleroidea* i *Lymexyloidea*, **11**: 1–243 (1986); *Cucujoidea*, cz. 1, **12**: 1–266 (1986); *Cucujoidea*, cz. 2, **13**: 1–278 (1986); *Cucujoidea*, cz. 3, **14**: 1–309 (1987).
- LOHSE G. A., 1979: 40. Familie: *Helodidae*. W: FREUDE H., HARDE K. W., LOHSE G. A. Die Käfer Mitteleuropas, Bd. **6**: 250–263. Goecke Evers Verlag, Krefeld.
- LUCHT W. H., 1987: Die Käfer Mitteleuropas. Katalog. Goecke Evers Verlag, Krefeld. ss. 342.
- VOGT H., 1971: 1. Unterfamilie: *Sphaeridiinae*. W: FREUDE H., HARDE K. W., LOHSE G. A., Die Käfer Mitteleuropas, Bd. **3**: 127–140. Goecke Evers Verlag, Krefeld.